

Van Gogh ontmoet

Hoe het Van Gogh Museum
bijdraagt aan gezond ouder worden

De belangrijkste resultaten uit het
publieksonderzoek naar de programmering
van het Van Gogh Museum voor 70-plussers

Van
Gogh
Museum

Amsterdam

‘Het voelt als een herkansing
om met kunst in aanraking
te komen als 70-plusser.’

Man, 80 jaar

Inhoudsopgave

Programmering 70-plus	P.4
Publieksonderzoek	P.5
Wie zijn de bezoekers?	P.6
Wat weten we van de bezoekers?	P.10
Hoe tevreden zijn de bezoekers?	P.15
Voorwaarden voor een geslaagd 70-plus museumbezoek	P.19
Gevoelens ouderen tijdens museumbezoek	P.20
Bijdragen aan een positieve gezondheid	P.22
Aanbod <i>Van Gogh Ontmoet</i>	P.26

Programmering 70-plus

Van Gogh Museum

Het Van Gogh Museum maakt het leven en werk van Vincent van Gogh en de kunst van zijn tijd toegankelijk voor zoveel mogelijk mensen om hen te verrijken en te inspireren. Met de programmering voor 70-plussers wil het museum een bijdrage leveren aan de gezondheid van het toenemend aantal ouderen in vergrijzend Nederland.

Doelen

Door Van Gogh bieden we ouderen betekenisgeving, bevorderen we sociale interactie en laten we ze talenten (her)ontdekken.

Doelgroep

Het Van Gogh Museum richt zich op kwetsbare ouderen die door fysieke beperkingen of een beperkt sociaal netwerk niet in staat zijn om zelf naar het museum te komen. De ouderen zijn 70-plus en in meer of mindere mate 'kwetsbaar'. Wel is er sprake van een zekere potentie en de wens om actief met cultuur bezig te zijn. Het museum richt zich voornamelijk op de grote groep ouderen die zelfstandig wonen.

Hoe bereikt het Van Gogh Museum de ouderen?

Het museum werkt samen met partners uit zorg en welzijn:

- Zij nemen deel aan de speciale museumbezoeken met activiteiten (70+).
- Het museum komt naar ze toe met speciale workshops en lezingen.

Publieksonderzoek

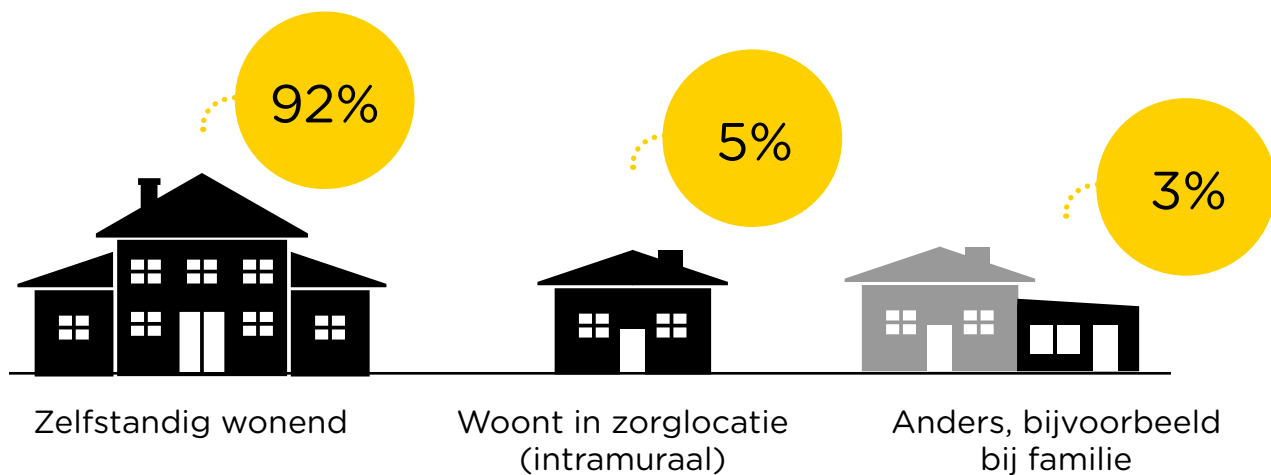
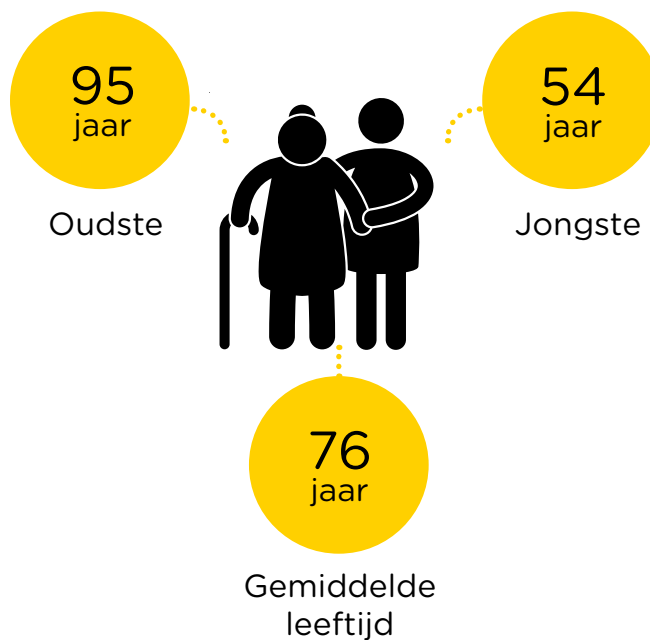
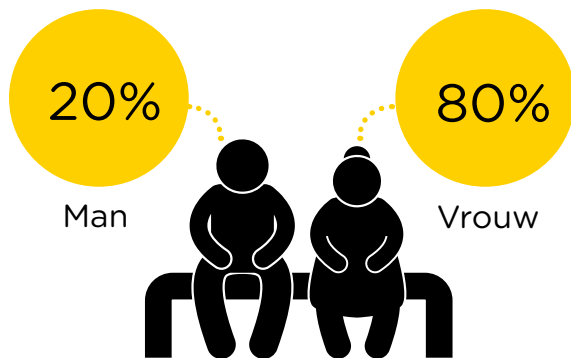
Het Van Gogh Museum startte in 2018 met speciale museumdagen voor 70-plussers en vroeg Onderzoeksbureau Mare om publieksonderzoek te doen. Mare voerde een kwantitatief onderzoek uit onder 158 bezoekers, tijdens vier verschillende museumdagen, en kwalitatief onderzoek onder 15 ouderen, middels een interview drie weken later bij de mensen thuis.

Conclusie onderzoek

Met de specifieke programmering voor 70-plussers levert het Van Gogh Museum een positieve bijdrage aan de gezondheid van ouderen.

- De specifieke programmering biedt ouderen betekenisgeving.
- De samenwerking met zorg en welzijn zorgt ervoor dat ouderen op een laagdrempelige manier met kunst in aanraking komen.
- Het werken met kleine groepjes biedt volop aandacht én ruimte voor eigen inbreng.
- Door de positieve aandacht van de museummedewerkers voelen de ouderen zich welkom.
- De ervaringen in het museum inspireren de ouderen om vaker te participeren in kunst en cultuur.
- De deelnemers ervaren waardevolle sociale interacties.
- De deelnemers genieten nog wekenlang na en delen enthousiaste verhalen met anderen.

Wie zijn de bezoekers?

11%

Neemt voor de eerste keer deel aan culturele activiteiten

26%

Is nog nooit eerder in het Van Gogh Museum geweest

‘Je staat met elkaar voor een kunstwerk, maakt een praatje, een babbeltje, waardoor je contact krijgt en je even minder eenzaam voelt.’

Man, 76 jaar

‘Het brengt me licht. Het is toch wonderbaarlijk hoe mensen iets maken. Dat je die gave hebt. Van dichtbij zijn het streepjes, maar veraf zie je wat het is.’

Vrouw, 76 jaar

‘Ik deed dat soort dingen altijd met mijn vrouw, toen ze nog leefde.’

Man, 74 jaar

‘Vooral door de inzet van de medewerkers voelde ik me direct thuis!’

Vrouw, 73 jaar

Wat weten we van de bezoekers?

Ouderen met weinig ervaring

Deze bezoekers zijn niet eerder of nauwelijks met kunst en cultuur in aanraking geweest. Maximaal vier keer per jaar cultureel actief.

Profiel

Kennisniveau

- Ouderen met weinig kennis over musea of kunstenaars
- Ouderen weten niet wat te verwachten in een museum

Houding

- Ouderen zijn nieuwsgierig, maar ervaren een drempel.
- 'Kunst en cultuur zijn echt niets voor mij'

Gedrag

- Deelname van een bekende of een uitnodiging van een bekende zorg -of welzijnsorganisatie, kan de prikkel zijn voor een oudere om zichzelf ook aan te melden en de deur uit te gaan

Na Museumbezoek

Ervaring

- Een positieve, toegankelijke ervaring verlaagt de drempel die ouderen vooraf ervaren: 'Kunst en cultuur zijn toch wel iets voor mij!'

Aanbevelingsintentie

- Hoog

Communicatie doelgroep

Kanalen om ouderen te bereiken

- Via zorg- en welzijnsorganisaties, bibliotheek en via via (ouderen die al eerder hebben meegedaan)

Wijze van communiceren

- Activiteit zo laagdrempelig mogelijk neerzetten ('gewone' mensen in beeld)
- Communiceren dat het bezoek inclusief begeleiding is

Ouderen met veel ervaring

Deze bezoekers zijn in het verleden en/of heden actief met kunst en cultuur bezig.
Meer dan vier keer per jaar cultureel actief.

Profiel

Kennisniveau

- Ouderen bezoeken regelmatig een museum
- Ouderen zijn actief bezig om kennis te verrijken met boeken, workshops, lezingen, etc
- Ouderen hebben kennis van de kunstenaar

Houding

- Voor deze ouderen zijn kunst en cultuur een inspiratiebron en verrijking in hun leven.
- De ouderen genieten van kunst ervaren en napraten
- De ouderen zijn geïnteresseerd in meer aanbod en verdieping

Gedrag

- De ouderen bezoeken regelmatig cultureel aanbod of participeren zelf (zingen, schilderen)
- Voor de ouderen is cultuur een vast onderdeel in hun leven
- De ouderen beschikken over een Museumkaart
- De ouderen weten wat ze in een museum kunnen verwachten en hebben ervaring in kijken naar kunst

Na Museumbezoek

Ervaring

- De ouderen ervaren het als positief dat de bekwame rondleiders rekening houden met het kennisniveau
- De ouderen leren nieuwe dingen en kijken met andere ogen naar Van Gogh

Aanbevelingsintentie

- Hoog

Communicatie doelgroep

Kanalen om ouderen te bereiken

- Via advertenties in huis-aan-huis-bladen, dagbladen of nieuwsbrief Van Gogh Museum

Wijze van communiceren

- Ouderen met relatief veel ervaring worden geprikkeld door het idee nieuwe dingen te kunnen leren (verrijking van bestaande kennis)

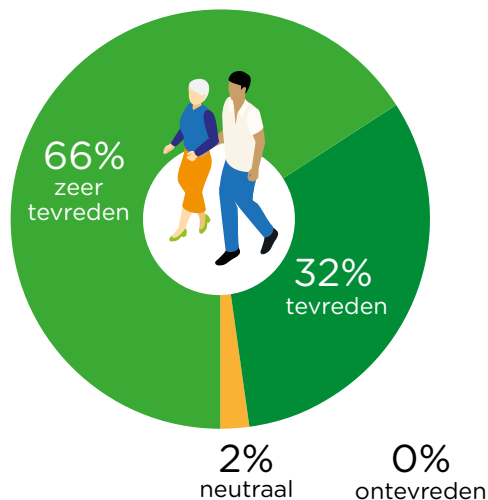

Artistieke uitwisseling Artistic Exchange

‘Wat me zo is
bijgebleven, is de
hartelijkheid van
iedereen. Je voelt
dat ze het leuk
vinden dat je er
bent. Dat is heel
bijzonder.’

Tevredenheid deelnemers

Knelpunten

Toegankelijkheid voor rollators/rolstoelen i.v.m. weinig liften

Drukke in het museum

Er is behoefte aan het bespreken van meer schilderijen (lengte van programma)

Toelichting tevredenheid

Respondenten kunnen meerdere antwoorden invullen.

43% Leerzaam, interessant (nieuwe dingen leren)

35% Ontroerend, verrassend, de moeite waard

23% Fijne, betrokken medewerkers/begeleiders

9% Herhalen (ook bij andere musea)

35% Enthousiaste, inspirerende rondleider

25% Goed georganiseerd

16% Gezellige, ontspannen sfeer

8% Mooi initiatief

‘Bij de OBA zat iemand die niet was meegegaan, maar die had er na mijn verhalen volgens mij wel spijt van. Het is echt fantastisch.’

‘Het allermooiste vind ik de nieuwe kijk op het leven van Van Gogh. Ik heb echt het idee dat ik hem nu beter snap.’

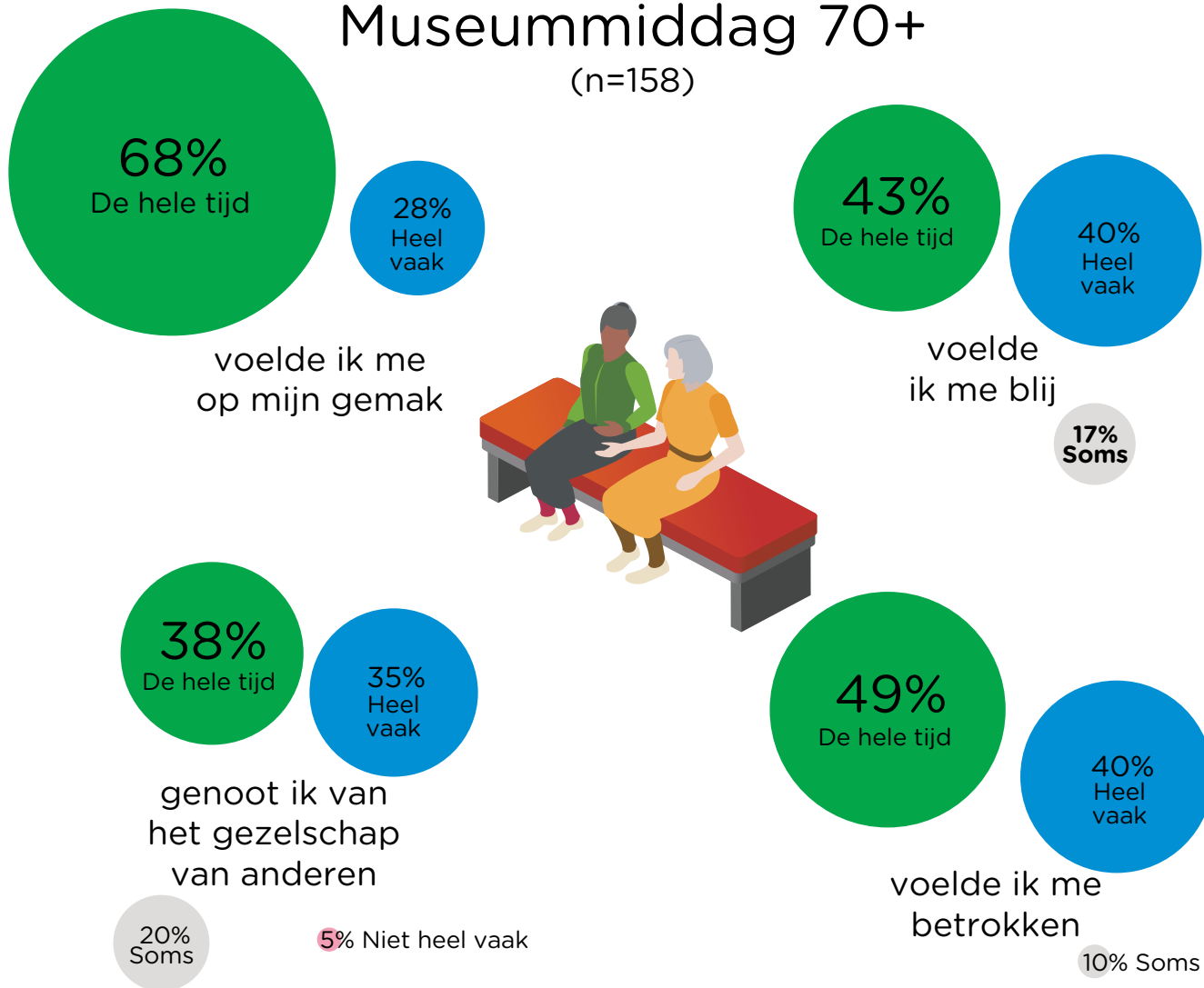
Voorwaarden voor een geslaagd 70-plus museumbezoek

- Vooraf verwachtingen managen: duidelijke informatie verstrekken over entree, programma, groepsindeling, toegankelijkheid, etc.
- De inhoud moet toegankelijk zijn voor verschillende niveaus, maar niet kinderachtig.
- Gastvrije ontvangst en nagesprek – bij voorkeur met catering – bevordert gevoel van waardering, waardoor mensen zich veilig voelen om te beleven en te leren.
- De 70-plussers hebben een sterke behoefte om te blijven leren, zichzelf te ontwikkelen en sociale contacten op te doen. Dat vraagt om training van al het personeel dat contact heeft met de doelgroep: rondleiders, hospitality staf, beveiliging.
- Voldoende tijd en persoonlijke aandacht tijdens rondleiding: door kleine groepen en wachttijd (bij liften etc.) effectief te gebruiken.
- Kleine attentie na afloop wordt gewaardeerd en zet de beleving thuis voort.
- Ruimte bieden voor feedback en, wanneer mogelijk, daar direct op acteren om het programma verder aan te scherpen.

Gevoelens ouderen tijdens museumbezoek

Museummiddag 70+

(n=158)

‘Ik doe het zodat ik nog een beetje meedoe, wat beleef. Alleen zou ik dingen vaak niet zo snel doen, maar met zo’n club beleef je samen iets moois en dan kun je erover meepraten.’

‘Ik leef sinds november 2015 helemaal alleen en voel me eenzaam. Nu mijn ogen achteruitgaan, maak ik me wel steeds meer zorgen over de toekomst en ben ik me kwetsbaar gaan voelen.’

Bijdragen aan een positieve gezondheid

Gezondheid gaat om meer dan alleen medische aspecten, waarbij de focus ligt op dat wat iemand niet meer kan. Daarom wordt gezondheid steeds vaker gedefinieerd door de zes dimensies van positieve gezondheid van Machteld Huber. Uit het onderzoek blijkt dat het Van Gogh Museum 70-plusprogramma bijdraagt aan de positieve gezondheid van de 70-plussers.

Sociaal-maatschappelijke participatie

Ouderen blijven 'meedoen'. Er is sprake van sociale interactie tussen de ouderen onderling, maar ook tussen de jongere servicemedewerkers en de ouderen.

Kwaliteit van leven

Het bezoek wordt door de ouderen gezien als een ervaring in hun dagelijkse bestaan. Het doorbreekt de sleur. De ouderen blijven nog lang nagenieten.

Spirituele/existentiële dimensie

Naar mate iemand ouder wordt, lijkt de behoefte aan zingeving ook toe te nemen. Het museumbezoek zorgt voor verdieping en draagt bij aan de behoefte om te blijven leren (*life long learning*). De ouderen genieten volop.

Mentaal welbevinden

De ouderen ervaren nieuwe dingen of leren iets nieuws. Dit draagt bij aan hun gevoel van eigenwaarde (ertoe doen).

Fysiek functioneren (lichaamsfuncties)

Het aanbod van het Van Gogh Museum is gevarieerd. Tijdens het museumbezoek worden ouderen gestimuleerd om actief deel te nemen. Ook tijdens de workshops gaan ouderen zelf tekenen.

Dagelijks functioneren

De ouderen vinden het prettig om een reden te hebben om de deur uit te moeten. Museumbezoek houdt hen actief.

Aanbod voor 70-plussers: *Van Gogh ontmoet*

Maak kennis met het leven en werk van Vincent van Gogh

MUSEUMBEZOEK MET ACTIVITEITEN

Bezoekt u het museum het liefst in rustig tempo en met goede begeleiding? Deelt u graag uw verwondering met anderen en lijkt het u leuk om meer te zien en te horen over het leven en werk van Nederlands beroemdste kunstenaar? Kom dan naar *Van Gogh ontmoet*: museumbezoek met activiteiten en extra begeleiding.

Programma

Deelnemers van het museumbezoek worden in het museum opgewacht door onze gastheren en -vrouwen. Bij aankomst worden ze ontvangen met koffie of thee en iets lekkers. Na een korte inleiding splitst de groep om onder deskundige begeleiding op stap te gaan door het museum.

Er is een ochtend- of middag-programma, waarbij aan het einde voldoende tijd is om een bezoek te brengen aan de museumwinkel.

INTERACTIEVE LEZING

Van Brabant tot Parijs; Van Gogh woonde en werkte op veel plekken. Hij schilderde vaak zijn 'thuis'. In de interactieve lezing wordt dit uitvoerig getoond en besproken. Ook meegebrachte fragmenten uit brieven die hij tijdens zijn reizen schreef, komen aan bod.

Aan de hand van het thema 'thuis en op reis' gaan de deelnemers in gesprek over het leven van Van Gogh, en het eigen leven. De lezing wordt uitgevoerd door een professionele kunstdocent. Herkenning en het ophalen van herinneringen zijn belangrijke elementen in het programma, waarbij wordt afgewisseld in gespreksvormen, vertellen en actieve opdrachten.

Praktische informatie

De lezing duurt 1 uur, en er kunnen minimaal 12 en maximaal 30 personen aan deelnemen. De kunstdocent komt naar een verzorgingstehuis toe of naar een locatie in de omgeving van de deelnemers. In dit laatste geval komen de deelnemers zelfstandig of met eigen begeleiding naar de locatie.

WORKSHOPS IN DE WIJK

Het programma 'Van Gogh ontmoet' verzorgt workshops voor ouderen op locaties in de buurt, bijvoorbeeld in een zorglocatie of buurthuis. Workshopdocenten trekken het land in met een mobiel atelier. Tijdens de workshop maken de deelnemers kennis met het leven en werk van Van Gogh op een laagdrempelige manier. Zij ontdekken dat kunst inspireert en dat dit contact bevordert met anderen. Het belangrijkste is dat de deelnemers ontdekken wat kunst met ze doet, ongeacht leeftijd of mogelijkheden. Zo maakt het Van Gogh Museum het werk en leven van Van Gogh toegankelijk voor alle leeftijden.

Programma

Workshop 1: basisworkshop *Kennismaken met van Gogh*

Workshop 2: verdiepende workshop *Landschap en kleur*

Workshop 3: verdiepende workshop *De brieven*

De programmaonderdelen zijn ook los te boeken. Het programma kan worden afgesloten met een bezoek aan het museum. Informeer naar de mogelijkheden.

Praktische informatie

De workshop duurt 1,5 uur en er kunnen minimaal 8 en maximaal 15 deelnemers meedoen (exclusief 2-3 begeleiders/vrijwilligers). De kunstenaar/workshopdocent komt naar een verzorgingstehuis toe of naar een locatie in de omgeving van de deelnemers. In dit laatste geval dienen de deelnemers zelfstandig of met eigen begeleiding naar de locatie te komen.

Meer weten?

Bent u 70-plus of werkzaam met 70-plussers? Wilt u meer informatie over het 70-plus programma? Meer informatie over de museumdagen, lezingen of een workshop bij u in de buurt? Neem contact op met ontmoet@vangoghmuseum.nl of bel met 020 570 87 42.

Kijk voor meer informatie op www.vangoghmuseum.nl/70-plus

Van Gogh ontmoet (70+)

E: ontmoet@vangoghmuseum.nl

T: 020 5708 742